

Dávid Sklarčík

Z výšky stromu do hĺbky srdca

Duchovná obnova
s biblickým Zachejom

Duchovná
obnova
s biblickým
Zachejom

Dávid Sklarčík

Z výšky stromu do hlúbky srdca

Duchovná obnova
s biblickým Zachejom

Vydal © Zachej.sk, 2025

Autor © Dávid Sklarčík

Grafika © Lýdia Valter

Redaktorka: Zuzana Ring

Jazyková korektúra: Adriana Reguliová

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho prekladu Svätého písma (SSV, 2019).

Nihil obstat: Mons. prof. Anton Tyrol, PhD.

Imprimatur: Mons. František Trstenský, spišský diecézny biskup,

Prot. č. 6/2025, 25. 04. 2025

ISBN 978-80-8211-866-0

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat' v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Predhovor

V čase mojich teologických štúdií boli kvôli spoločenskému režimu značne obmedzené zdroje vtedajších vzdelávacích poznatkov. Našli sa však horliví prednášajúci, ktorí nám sprostredkovali samizdaty a kvôli nám riskovali okamžité ukončenie ďalšieho akademického pôsobenia. Vďačíme im za odvahu a horlivosť. Napriek tomu zostal v nás študentoch veľký hlad po primeraných vedomostiach. Osobitne oblasť Svätého písma, z ktorého čerpá každá teologická disciplína, nebola dostatočne spracovaná v slovenskom jazyku. Chýbali preklady, komentáre, exegézy, slovníky a iná biblická literatúra, ktorá by umožňovala nielen seriózne štúdium Biblie, teologických disciplín, ale rovnako bola potrebná v liturgii, v osobnej a spoločnej modlitbe, ako aj pri individuálnom duchovnom rozvoji. Dnes už máme slovenských biblistov a odborníkov a táto literatúra je oveľa dostupnejšia, za čo im patrí uznanie a vďaka.

Rád beriem do rúk každé biblické dielo, pretože ma vovádza do priameho kontaktu s Pánom. Lukášovo rozprávanie o Zachejovi (Lk 19, 1 – 10) sa mi stalo veľmi blízkym, a to aj kvôli autorovi exegézy a úvah tohto textu. Dávid Sklarčík nás svojím prístupom učí čítať Sväté písmo s otvoreným srdcom. Je tu dôležité každé slovo a skrýva veľké bohatstvo pre úprimne hľadajúceho človeka. Autor

exegézy a komentárov pomáha čitateľovi objaviť poklad ukrytý v poli, ktorý človek s radosťou kupuje s celým pozemkom. Nie je ním len Zachejov príbeh, ale aj celé Sväté písmo. Ono je ako prameň, ktorý dáva stále novú, sviežu a čistú vodu, a to tým viac, čím viac sa z neho čerpá. Je ako baňa, z ktorej je možné ustavične vynášať nové bohatstvo. Autor úvah o Zachejovi nám komunikuje nové interpretácie aj vďaka znalosti biblických jazykov, ponúka svieže pohľady aj myslenie, používa jazyk moderného človeka, čím sa môže prihovoriť súčasnej mladej generácii, no zároveň zostáva zrozumiteľný pre všetkých. Pomáha čitateľovi prejsť od vyvrheľa Zacheja k spravodlivému obhajcovi Ježiša. Exegéza je vhodne doplnená podnetnými otázkami, ktoré sa dotýkajú podstaty života, aby sme na svojej osobnej ceste dokázali prejsť od *túžby byť* k *realite som*, čo nás oslobodzuje a umožňuje skutočný rast. Vďaka týmto podnetom čitateľ môže dozrievať predovšetkým ľudsky, ale aj duchovne. Som Dávidovi veľmi vďačný, že ma spriatelil so Zachejom, ktorý sa stáva spoločníkom na mojej životnej ceste. To isté by som rád doprial aj tým, ktorí berú do rúk toto vzácne dielo.

ThLic. Vladimír Kasan OSB

prior benediktínskeho kláštora v Sampore

Úvod

V knihe vtipov s názvom *Do siete lapené* sa nachádza jeden, ktorý ma oslovil natoľko, že s pokojom v srdci môžem konštatovať, že verne vystihuje dynamiku duchovného života. Muž píše svojej životnej láske tieto slová:

„Miláčik, moja láska k tebe je bezhraničná, kvôli tebe by som preplával oceán, len aby som mohol byť s tebou, kvôli tebe by som podstúpil aj výpravu do džungle v čase dažďov, len aby som sa dostal k tebe, kvôli tebe by som... Veľmi ťa milujem a túžim ti venovať každú sekundu svojho života. Zajtra, ak nebude pršať, prídem za tebou. Tvoj Róbert.“

Vtipno-realistické znázornenie lásky, ktorá sa vždy pohybuje medzi dvoma svetmi. Prvý, vnútorný svet, odкрýva vnútornú *túžbu* človeka, ktorá sa nachádza v každom jednom z nás. Druhý poukazuje na *realitu*, ktorú žijeme. Každý z nás zakúsil tento prvý svet túžby, svet, v ktorom tak intenzívne túžime po zmene, chceme byť lepšími a napredovať. Je to bytie, o ktoré sa snažíme a denne ho v sebe stretávame. Je to práve to bytie, ktoré je nami projektované, ku ktorému vzhliadame. Druhý svet je svet *reality bytia*, ktorú žijeme. Ide o realitu *môjho ja*. Sme tu a teraz, reálni, bez pridania skrášľujúcich či ospravedlňujúcich filtrov. Táto dynamika vstupuje aj do duchovného života, keď stojíme v modlitbe pred Pánom s *túžbou byť*, ktorá sa

stretáva s *realitou som*. To je dôvod, prečo vstupujeme do duchovnej premeny, prostredníctvom ktorej chceme čo najefektívnejšie vymazať tento rozdiel medzi túžbou po premene a skutočnou premenou. Ide o výzvu prijať svoje túžby *byť*, pomenovať ich a začať na nich pracovať, aby vstúpili do *reality som*. Toto je v skratke duchovný život, ktorý žije svoju vlastnú dynamiku.

Pohyb medzi *chcem byť* a *som* je dynamika, ktorá sa opakovane vyskytuje aj v Písme. Mnohé biblické postavy prežívajú túto zmenu, keď na základe túžby po zmene žijú svoju osobnú premenu, teda ich realita túžby sa stáva realitou bytia. Toto zjednotenie medzi túžbou a premenou je výstižne vykreslené v biblickej postave Zacheja, ktorý na základe stretnutia s Ježišom bravúrne prešiel zo sveta *chcem byť* do sveta *som*. Muž, ktorý je sprostredkovaný čitateľovi len jedným evanjelistom, a to Lukášom, nám zosobňuje túto jedinečnú postavu premeny. Príbeh o Zachejovi sa vyskytuje iba v niekoľkých vetách, konkrétne v desiatich veršoch devätnástej kapitoly. Tak málo spísaného materiálu odкрýva také bohaté vnútro Zacheja. Predtým než vykročíme odhaľovať vnútorný svet tohto úžasného muža, pozývam vás vstúpiť do textu, ktorý je inšpiratívny. Laicky povedané, pozývam vás prečítať si udalosť, ktorá sa odohrala v minulosti, následne bola verbalizovaná a dostala konkrétne kontúry textu, teda je výsledkom spolupráce Boha s človekom.

- ¹ Potom vošiel do Jericha a prechádzal cezeň.
- ² A tu muž, menom Zachej, ktorý bol hlavným mýtnikom a bol bohatý,
- ³ zatúžil vidieť Ježiša, kto to je, ale nemohol pre zástup, lebo bol malej postavy.
- ⁴ Bežal teda napred a vyšiel na planý figovník, aby ho uvidel, lebo práve tade mal ísť.
- ⁵ Keď Ježiš prišiel na to miesto, pozrel sa hore a povedal mu: „Zachej, pod' rýchlo dolu, lebo dnes musím zostať v tvojom dome!“
- ⁶ On chytrou zišiel a prijal ho s radosťou.
- ⁷ Keď to videli, všetci šomrali: „Vošiel k hriešnemu človekovi!“
- ⁸ Ale Zachej vstal a povedal Pánovi: „Pane, polovicu svojho majetku dám chudobným, a ak som niekoho oklamal, vrátim štvornásobne.“
- ⁹ Ježiš mu povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu. Veď aj on je Abrahámovým synom.“
- ¹⁰ Lebo Syn človeka prišiel hľadať a zachrániť, čo sa stratilo.“

Vsadenie textu do evanjelia

V rámci kontextu, teda prostredia, do ktorého je text vsadený, sa príbeh o Zachejovi nachádza u Lukáša na konci cestovného rozprávania. Po tomto príbehu sa začína posledná etapa Ježišovho pozemského života v Jeruzaleme. Niektorí biblisti túto časť evanjelia – od deviatej do devätnástej kapitoly – označujú ako cestovné rozprávanie.¹ Iní biblisti nielenže poukazujú na cestovný harmonogram Ježiša počas jeho pozemskej púte, ale zdôrazňujú aj hlavnú líniu ohlasovania, teda kladú do popredia samotnú tému. Samozrejme, mohli by sme konštatovať, že téma ohlasovania je evanjelium, teda radostná zvesť, no keďže aj tá mala svojich adresátov, získavala svoje špecifiká – podľa toho, pre koho bolo evanjelium písané, nieslo odtienky jedinečnosti. Dôvodom bola prijateľnosť daného textu pre poslucháča. Evanjelista Lukáš bol spoločník Pavla, apoštola pohanov, a bol ním ovplyvnený. Práve preto je Lukášovo evanjelium adresované kresťanom, ktorí sa obrátili z pohanstva. V úvode Lukášovho evanjelia sa nachádza venovanie Teofilovi:

¹ Napr. Massimo Grilli označuje túto časť evanjelia ako *evanjelium pocestného*.

„Preto som sa aj ja rozhodol, že ti to, vznešený Teofil, po dôkladnom preskúmaní všetkého od počiatku verne rad-radom opíšem.“ (Lk 1, 3)

Toto venovanie v sebe nesie viac než len pomenovanie konkrétneho muža. Význam tohto slova nám približuje Lukášovu líniu, ktorú cítiť naprieč evanjeliom. Teofil je mužské meno gréckeho pôvodu, odvodené zo slova *Theophilos* – *Bohu milý*. Ak by Lukáš písal po slovensky, nazval by ho Bohumil. Ide o symbolickú reč, ktorá v sebe zahŕňa všetkých, čo milujú Boha, lebo sú ním milovaní. Adresáti sú teda bývalí pohanovia, ktorí počas pozemskej púte prešli vnútornou dynamikou premeny. Práve preto nemôžeme ostať len pri konštatovaní, že príbeh o Zachejovi sa nachádza v kontexte cestovného harmonogramu Krista. Vzhľadom na tému ohlasovania sa nachádza v *evanjeliu o vyvrheľovi*, tak ako ho pomenúva napríklad biblista Santi Grasso. V evanjeliu, kde každý človek, hoci aj vyvrheľ, má právo zakúsiť lásku, ktorou ho Boh nekonečne miluje. Zachej v devätnástej kapitole zakončuje toto evanjelium. Ak by sme chceli použiť odborný termín, ide o *klimax* vzhľadom na vyvrheľa spoločnosti, ktorým je Zachej. Keď sa uspokojíme s jednoduchšou terminológiou, príbeh o Zachejovi je vrcholom *evanjelia o vyvrheľovi*. Zachej je zobrazený ako ukážkový vyvrheľ spoločnosti. Budeme sa tak pozerieť na toho, ktorý je *príkladným vyvrheľom*. Práve on nás bude sprevádzať touto knihou. Je to výučba, ktorá sa odohráva na periférii.